

ефективним використанням коштів організаціями, які здійснюють будівництво житлових об'єктів за державними програмами, та своєчасно надавати інформацію до відповідальних за реалізацію цих програм органів. Уповноважені виконавці житлових програм на своїх ресурсах повинні публікувати і регулярно оновлювати інформацію про графіки виконання робіт і терміни завершення будівництва житлових об'єктів, що споруджуються із залученням коштів фізичних осіб, а також об'єктів, які будуються із залученням коштів державного та/чи місцевих бюджетів.

Реалізація запропонованих заходів матиме позитивний вплив на реалізацію прав та інтересів громадян – учасників державних житлових програм, органів виконавчої влади і місцевого самоврядування. В результаті їх впровадження прогнозується зменшення корупційних ризиків, встановлення балансу інтересів держави, громадськості та бізнесу, покращення інвестиційного клімату в житловому будівництві, формування сприятливого життєвого середовища для громадян.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII.

2. Орна Розенфельд. Социальное жилье в регионе ЕЭК ООН: модели, тенденции, вызовы. Нью-Йорк и Женева, 2018.

3. ООН. Национальный обзор жилищного хозяйства и землепользования: Украина. Нью-Йорк и Женева, 2013.

4. Урсула Клефеиш-Йобст. Усім потрібне житло. Берлін, 2017.

Копан Олексій Володимирович,
провідний науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем протидії злочинності
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, професор

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ ТА ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН І ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ – СУБ'ЄКТІВ РОЗВІДУВАЛЬНОГО СПІВТОВАРИСТВА

Проведення розвідувальних заходів є необхідною умовою отримання об'єктивної інформації про реальні, а не декларовані цілі зарубіжних суб'єктів, реалізація яких загрожує національній безпеці України.

Верховною Радою України 17 вересня 2020 року прийнято Закон України «Про розвідку», яким визначено правові та організаційні засади функціонування розвідки, правовий статус і соціальні гарантії співробітників розвідувальних органів України та осіб, залучених до виконання розвідувальних завдань, а також порядок здійснення контролю за розвідкою [1].

Зі змісту п. 4 ст. 4. «Розвідувальне співтовариство» цього Закону України вбачається, що ті громадяни та громадські об'єднання, що

залучаються розвідувальними органами до виконання розвідувальних завдань та посилення розвідувальних спроможностей держави, належать до цього співтовариства [1]. Це обумовлюється тим, що відповідно до ст. 12 «Склад сектору безпеки і оборони» Закону України «Про національну безпеку України» громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки, виступають в якості складової сектору безпеки [2].

Питання, чому громадяни і громадські об'єднання можуть залучатися до виконання розвідувальних завдань пояснюється тим, що громадянин – фізична особа, правовий статус якої зумовлений належністю до громадянства певної держави, володіє повнішим обсягом прав і свобод. Положеннями ст. 1 «Визначення термінів» Закону України «Про громадянство України» закріплено, що громадянство України – правовий зв'язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках [3].

Законом України «Про громадські об'єднання» встановлено, що громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів (п. 1, 5 ст. 1) [4].

Важливим є те, що громадське об'єднання може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку.

Разом з тим необхідно брати до уваги, що відповідно до п. 3 ст. 53 Господарського кодексу України у разі якщо господарська діяльність громадян або юридичної особи, зареєстрованої як суб'єкт некомерційного господарювання, набуває характеру підприємницької діяльності, до неї застосовуються положення цього Кодексу та інших законів, якими регулюється підприємництво [5].

Відповідно до ст. 81 Цивільного кодексу України юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права [6]. В аспекті змісту зазначеної тематики важливе значення мають юридичні особи приватного права, створені без участі держави. Це обумовлено тим, що при визначенні ролі громадян і громадських об'єднань у розвідувальному співтоваристві, як суб'єктів виконання розвідувального завдання, спрацьовує правило – те, що не дозволено першим може бути дозволено другим, тим, яких не віднесено до сил і засобів розвідувальних органів.

Разом з тим це правило не повинно девуалювати дію заходів кримінально-правового характеру, які можуть застосовуватися у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності

уповноважених осіб юридичних осіб за вчинення ними корупційних злочинів від імені та в інтересах такої юридичної особи.

Законом України «Про розвідку» передбачено можливість виконання фізичними особами (зокрема, підприємцями), юридичними особами приватного права (непідприємницького спрямування) розвідувального завдання, з урахуванням специфічної свободи при їх організації і функціонуванні, на відміну від структур, створених для прикриття розвідувальної діяльності, сил і засобів розвідки (ст. 18) [1]. Ключовим у визначенні їх ролі в розвідувальній діяльності є виконання ними розвідувального завдання.

Відповідно, за законом, громадянин, громадські об'єднання, які виконують розвідувальне завдання, виступають повноправними учасниками розвідувального співтовариства, за умови наявності відповідного рішення Ради національної безпеки і оборони України.

Такий статус визначає сукупність їхніх прав та обов'язків у розвідувальній діяльності, зокрема стосовно взаємодії суб'єктів розвідувального співтовариства (ст. 22); закупівель для забезпечення потреб розвідувальної діяльності (п. 1, 4 ст. 50); здійснення парламентського контролю за розвідкою (п. 4 ст. 53) та іншими нормами Закону України «Про розвідку» [1].

Принциповим є те, що визначені у Розділі IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про розвідку» зміни до Закону України «Про запобігання корупції» щодо змісту ст. ст. 45 «Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» та 48 «Контроль та перевірка декларацій» і Закону України «Про відкритість використання публічних коштів», матимуть значення для громадян і представників громадських організацій, які будуть виступати суб'єктами розвідувального співтовариства, такими, які уповноважені здійснювати доручення державних органів на виконання розвідувального завдання.

Список використаних джерел

1. Про розвідку: Закон України від 17 верес. 2020 р. № 912-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text>.

2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII/. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

3. Про громадянство України: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.

4. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 берез. 2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>.

5. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.

6. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.

7. Військовий стандарт 01.101.003 (Видання 2). Воєнна розвідка. Радіоелектронна розвідка. Терміни та визначення URL: http://catalog.nuou.org.ua/index.php?option=com_sobipro&pid=397&sid=329906:vijskovij-standart-01-101-003-vid-2-voenna-rozvidka-radio-elektronna-rozvidka-termini-viznachennya&Itemid=0.

8. Військовий стандарт 01.004.002 (Видання 2). Воєнна безпека Стратегічне планування. Терміни та визначення ВСТ 01.004.002 – 2019 (02)/ URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/VST_%2001-004-002_2019.pdf.

Корнієнко Михайло Васильович,
перший проректор Дніпровського
гуманітарного університету, доктор
юридичних наук, професор

ПРАВОВІ АСПЕКТИ Е-ДЕКЛАРУВАННЯ СУДДІВ

Корупція в судовій системі – найбільш небезпечне правопорушення, тому що вона ставить під загрозу реалізацію одного з базових прав людини – права на справедливий суд, яке гарантується міжнародно-правовими актами.

Корупціонери побоюються покарання, а покарання неможливе без викриття. Французькі кримінологи Ж. Гейро і Ф. Тюаль визначають в цьому контексті злочин як «короткий шлях до збагачення. І цей короткий шлях узгоджується з філософією «все і зараз» [1, с. 222].

Приховування електронних декларацій створює підстави, які дозволяють суддям знову придбавати майно в геометричній прогресії. Задля забезпечення верховенства права дані про майновий стан суддів повинні бути відкритими для суспільства.

Більше того, приховування е-декларацій від суспільства знову повертає нас до стандартних процедур, коли середовище публічних службовців закривається само в собі. Ми мали можливість спостерігати, як за результатами аналізу е-декларацій були проведені резонансні розслідування. Були ідентифіковані десятки гектарів землі в Іспанії і нерухомість на мільйони доларів у екс-судді В. Татькова і такі ж суми на офшорних рахунках компаній дружини екс-судді А. Ємельянова [2].

Саме тому цивільне суспільство в Україні ставить питання – або ми приховуємо власність (примножуючи корупцію), або розкриваємо свої активи. Для того, щоби попередити корупцію, значна увага приділяється саме заходам в судовій системі.

Конвенція ООН проти корупції у ст. 11 зобов'язує кожна державу – учасника «відповідно до основоположних принципів своєї правовій системи і без шкоди для незалежності судових органів приймати заходи по зміцненню чесності і непідкупності представників судової влади і запобіганню будь-якій можливості для корупції серед них» [3, с. 20]. Крім того, обсяг заходів кожна держава-учасник може визначати за власним розсудом, ст. 65 Конвенції роз'яснює, що держави-учасники